

D85/10

6 juni 1985

GRIEKSE VERKIEZINGEN BRENGEN GEEN WIJZIGING IN POLITIEKE VERHOUDINGEN.

Bij de verkiezingen voor het Griekse parlement, 2 juni, is niet gebeurd wat in Washington en andere NAVO-hoofdsteden werd gevreesd. Die vrees was dat de socialistische partij (Pasok), onder premier PAPANDREOU aan de regering, zoveel zetels zou kwijtraken dat zij afhankelijk zou worden van parlementaire of zelfs regeringssamenwerking met de zeer Moskou getrouwe communisten. Een dergelijke ontwikkeling zou ertoe hebben kunnen leiden dat de tegenover het eigen Westerse bondgenootschap toch al erg kritische houding van de regering-PAPANDREOU nog ongemakkelijker zou zijn geworden. Ongegrond was de vrees voor zo'n gang van zaken niet want de Pasok had bij de Europese verkiezingen van vorig jaar een fors verlies geleden. Nu echter behield PAPANDREOU's partij, zij het met een verlies van 2,3%, nog altijd 161 zetels van het in totaal 300 zetels tellende Griekse parlement. Daarmee was de absolute meerderheid van de socialisten gered.

De centrum-rechtse en meer pro-Westerse oppositiepartij Nieuwe Democratie kwam met een winst van 3% op 125 zetels. De partij van de orthodoxe communisten, de z.g. buitenlandse KKE, handhaafde haar zetelaantal van 13 maar boekte een klein procentueel verlies. De binnenlandse KKE, eurocommunistisch georiënteerd, maakte haar entree in het parlement met 1 zetel.

De nu gehouden verkiezingen hadden normaal in oktober a.s. moeten plaatsvinden. De zaak werd echter vervroegd door binnenlandspolitieke verwickelingen in maart en april. PAPANDREOU maakte toen bekend dat hij geen voorstander was van een nieuwe ambtstermijn van president KARAMANLIS. KARAMANLIS, behorend tot de partij Nieuwe Democratie, trad daarop verontwaardigd af waarna een geestverwant van PAPANDREOU, SARTZETAKIS, tot president werd gekozen. Volgens de oppositie gebeurde dat echter door middel van een stemming die niet rechtsgeldig zou zijn geweest.

Het aspect dat deze kwestie voor Griekenlands Westerse bondgenoten van belang maakte, was dat KARAMANLIS gold als degene die een matigende invloed uitoefende op al te anti-Westerse

manoeuvres van PAPANDREOU. Opvallend in dit verband was dat vlak na het opzij zetten van KARAMANLIS in de Amerikaanse pers berichten verschenen waarin "uit een hoge Griekse regeringsbron" werd gemeld dat deze actie niet ongunstig voor de verhouding met het Westen zou zijn omdat de Pasok-regering hierdoor veel stemmen aan de communisten zou onttrekken.

Het was intussen wel zo dat m.n. de communisten, i.c. de orthodoxe KKE, voorstanders waren van een vervanging van KARAMANLIS, omdat die naar hun mening een werkelijke verandering in de Griekse politiek blokkeerde - waarbij een "werkelijk verandering" voor de communisten ook een verscherping van de anti-Westerse koers impliceert. Overigens waren er berichten waarin werd gesteld dat Moskou zo tevreden zou zijn over de dwarse houding van PAPANDREOU binnen het Westers bondgenootschap, dat het de communisten opdracht zou hebben gegeven het de PASOK in deze verkiezingsstrijd niet al te moeilijk te maken of deze zelfs behulpzaam te zijn. Een oproep van een aantal voormalige leiders uit de burgeroorlog onder aanvoering van de in 1983 uit zijn ballingschap in Moskou teruggekeerde "generaal" WAVIADIS, om de Pasok te steunen, lijkt hierbij aan te sluiten. Constateerbaar tenslotte is dat inderdaad een aantal communistische stemmers nu naar de Pasok is overgelopen.

Hieruit vergaande conclusies trekken zou niettemin voorbarig zijn. De communistische kiezers vallen immers maar gedeeltelijk samen met het ledenbestand van een CP en ze zijn zeker minder gedisciplineerd dan de CP-leden. Verder zijn manoeuvres zoals hierboven verondersteld, binnen de nooit exact voorspelbare electorale bewegingen in een meerpartijensysteem - zoals ook Griekenland kent - nooit precies op hun waarde te schatten.

Vooropgesteld echter dat Moskou hoe dan ook niet ontevreden met de uitslag van deze Griekse verkiezingen zal zijn, moeten toch ook twee punten worden aangestipt die voor de relatie tussen Athene en de Westerse bondgenoten van positief belang zouden kunnen zijn. Het eerste is de aankondiging van PAPANDREOU, kort geleden in de Amerikaanse pers gedaan, dat onder een nieuwe Pasok regering de betrekkingen met de VS "in kalmer vaarwater" zullen raken. Het tweede punt is dat de Griekse kiezers bij de nu gehouden verkiezingen, waarin overigens binnenlandse kwesties centraal stonden, de partijen die zich negatief tegenover het Westen hebben opgesteld (Pasok, buitenlandse KKE) verlies bezorgden en de partij die een betere verhouding bepleitte (Nieuwe Democratie), winst, zij het in beide gevallen in bescheiden mate.